

Nr 55

Utbildningsutskottets betänkande i anledning av propositionen 1973: 174 angående förenklad handläggning av skolbyggnadsärenden m. m. jämte motioner.

Propositionen

I propositionen 1973: 174 har Kungl. Maj:t (utbildningsdepartementet) föreslagit riksdagen att

1. bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser om handläggningen av ärenden om statsbidrag till byggnadsarbeten inom skolväsendet,
2. godkänna att grundbeloppet för statsbidrag för samma byggnadsarbeten fr. o. m. den 1 januari 1973 beräknas efter byggnadskostnaderna i allmänhet enligt de grunder som Kungl. Maj:t bestämmer,
3. godkänna vad departementschefen anfört i fråga om ytor och kostnader för skollokaler.

I propositionen föreslås att det lokala ansvarstagandet beträffande byggnadsarbeten för det allmänna skolväsendet utvidgas. Vidare föreslås en viss förenkling av handlägningsordningen av skolbyggnadsärenden. Lokalbehovsprövningen som nu görs av länskolnämnd beträffande grundskolan överförs till kommunerna. Det förutsätts att kommunerna liksom nu sker utnyttjar skolöverstyrelsens pedagogiska och tekniska expertis i en frivillig skissgranskning. Vidare föreslås att den statliga avsynningen av skolbyggnader upphör samt att flertalet handlingar som nu åtföljer ansökan om statsbidrag slopas. Även beträffande handlägningsordningen av ombyggnadsarbeten föreslås en förenkling.

I propositionen uttalas att det med hänsyn till den stora omfattningen av skolbyggnadsverksamheten är av stor vikt att alla möjligheter till kostnadsbesparingar tillvaratas. Det förutsätts att inga kostnadsökningar kommer att uppstå med anledning av de framlagda förslagen.

Motionerna

1973: 2112 av fröken Andersson i Stockholm m. fl. (c, fp) vari hemställs att riksdagen med godkännande av de i propositionen redovisade förändringarna av handläggningen av ärenden om statsbidrag till byggnadsarbeten inom skolväsendet beslutar avslå det begärda bemyndigandet för Kungl. Maj:t att fortsättningsvis meddela bestämmelser om handlägningsordningen utan riksdagens hörande,

1973: 2113 av herr Nordstrandh m. fl. (m) vari hemställs att riksdagen, med avslag på punkten 2 i hemställan i propositionen 1973: 174, hos Kungl. Maj:t anhåller att Kungl. Maj:t till vårriksdagen 1974 framlägger förslag till de nya grunder efter vilka grundbeloppet skall beräknas.

Utskottet

Syftet med förslagen i den ifrågavarande propositionen 1973: 174 är att vidga det lokala ansvaret i fråga om byggnadsverksamheten för det allmänna skolväsendet och att förenkla den nuvarande handläggningsordningen av skolbyggnadsärenden.

I propositionen föreslås att den statliga avsyningen av nybyggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet avskaffas och att antalet handlingar som skall åtfölja en statsbidragsansökan på visst sätt begränsas. I fråga om grundskolan föreslås dessutom ändring vad beträffar lokalbehovsprövningen. Propositionen inrymmer också förslag om ändrad handläggningsordning för ombyggnadsärendena.

Enligt nu gällande bestämmelser skall kommun som önskar statsbidrag till kostnader för skollokaler för grundskolan göra en utredning om behovet av skollokaler. Utredningen skall verkställas i enlighet med av skolöverstyrelsen utfärdade anvisningar. Framställning om prövning av lokalbehovet görs därefter hos länskolnämnden som beslutar i ärendet. I propositionen föreslås nu att prövningen av lokalbehovet för grundskolan förs över till vederbörande kommun, dvs. länskolnämndens medverkan i detta avseende skall slopas. Vid sin prövning av statsbidragsfrågan skall emellertid skolöverstyrelsen ta ställning till lokalbehovet. Enligt propositionen skall överstyrelsen därvid noga beakta kostnadsutvecklingen på skolbyggnadsområdet eftersom det som en förutsättning för förslagen förenkling anges att inga kostnadsökningar uppstår för stat och kommun. Oförändrat skall fortsättningsvis sålunda vara att skolöverstyrelsen beslutar om statsbidrag samt därutöver att skissgranskningen är frivillig, att skolöverstyrelsens särskilda lokalnormer skall gälla och att länsläkare, skolläkare och berörd skolpersonal skall ges möjlighet att yttra sig beträffande skissritningar.

I motionen 1973: 2112 yrkas att riksdagen avslår Kungl. Maj:ts hemställan i vad avser generellt bemyndigande för Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser om handläggningen av skolbyggnadsärenden.

Utskottet har funnit sig kunna biträda Kungl. Maj:ts förslag att den lokalbehovsprövning beträffande grundskolan som nu görs av länskolnämnd överförs till vederbörande kommun. Utskottet har inte heller funnit anledning till erinran mot andra i den förevarande propositionen föreslagna förenklingsåtgärder, dvs. i fråga om avsyning och handlingar som skall åtfölja statsbidragsansökan. Det av Kungl. Maj:t begärda bemyndigandet bör enligt utskottets mening begränsas att avse föreslagna ändrade handläggningsrutiner.

Mot propositionens förslag om handläggning av ärenden om statsbidrag till ombyggnadsarbeten inom skolväsendet har utskottet ingen erinran.

I propositionen behandlas även frågan om omräkning enligt 6 § 2 mom. statsbidragskungörelsen (1957: 318) av grundbeloppet för statsbidrag.

Byggnadsstyrelsen har under år 1972 upphört att publicera indextal per den 1 januari ingående i styrelsens »byggnadskostnadsindex 63». Dessa indextal, liksom bostadsstyrelsens ortsinde, har legat till grund för beräkning av bidragsunderlagets grundbelopp för statsbidrag till byggnader inom skolväsendet. Grundbeloppet måste därför beräknas med ledning av andra indexserier. Kungl. Maj:t hemställer att riksdagen skall godkänna att grundbeloppet fr. o. m. den 1 januari 1973 beräknas efter byggnadskostnaderna i allmänhet enligt de grunder som Kungl. Maj:t bestämmer.

Med anledning av det i motionen 1973: 2113 framställda yrkandet vill utskottet först erinra om att det i propositionen förutsätts att inga kostnadsökningar kommer att uppstå för stat och kommun i anledning av förslagen i propositionen samt att utredningen om skolan, staten och kommunerna (SSK) arbetar med frågan om utformningen av ett nytt statsbidragssystem. De nuvarande bestämmelserna om statsbidrag till skolbyggnader föreslås inte ändrade i annat avseende än just sättet för beräkning av ett i förhållande till nuläget oförändrat bidragsunderlag. Utskottet vill sålunda göra det förtydligandet att Kungl. Maj:ts förslag är att uppfatta endast som en nödvändig teknisk justering av statsbidragsbestämmelserna. Med hänsyn härtill har utskottet funnit sig icke böra tillstyrka bifall till yrkandet i motionen 1973: 2113.

När det gäller ytor och kostnader för skollokaler framhålls i propositionen bl. a. att om en kommun önskar göra avvikelser från gällande lokallnormer bör som hittills gälla att föreslagna planlösningar är pedagogiskt väl underbyggda. Mera radikala avvikelser bör endast genomföras efter samråd med den centrala myndigheten. Den enligt normerna totala nettogolvytan bör, sägs det i propositionen, emellertid inte få överskridas.

Utskottet uppfattar propositionen på denna punkt så, att i nu ifrågasvarande avseende hittills gällande praxis skall tillämpas även i fortsättningen. Med detta förtydligande har utskottet funnit sig kunna lämna Kungl. Maj:ts förslag utan erinran och föreslå riksdagen att bifalla hemställan under punkten 3 i propositionen.

Hemställan

Åberopande det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen beträffande handläggningen av ärenden om statsbidrag till nybyggnadsarbeten för grundskolan med anledning

- av propositionen 1973: 174 och motionen 1973: 2112 bemyndigar Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser i enlighet med vad utskottet förordat,
2. att riksdagen beträffande handläggningen av ärenden om statsbidrag till nybyggnadsarbeten i övrigt inom skolväsendet bemyndigar Kungl. Maj:t att fatta beslut om avsyning och antal handlingar vid statsbidragsansökan i enlighet med vad som förordats i propositionen 1973: 174,
 3. att riksdagen beträffande handläggningen av ärenden om statsbidrag till ombyggnadsarbeten inom skolväsendet bemyndigar Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser i enlighet med vad som förordats i propositionen 1973: 174,
 4. att riksdagen beträffande omräkning av grundbeloppet för statsbidrag till byggnadsarbeten inom skolväsendet med anledning av propositionen 1973: 174 och motionen 1973: 2113 beslutar att omräkningen räknat fr. o. m. den 1 januari 1973 skall ske enligt i propositionen angivna grunder,
 5. att riksdagen beträffande ytor och kostnader för skollokaler godkänner vad som anförts i propositionen 1973: 174.

Stockholm den 27 november 1973

På utbildningsutskottets vägnar
STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Alemyr (s), Wikström (fp), Mårtensson (s), Richardson (fp), Jönsson i Arlov (s), Wiklund i Härnösand (s), Elmstedt (c), Gustafsson i Barkarby (s), fru Gradin (s), fru Dahl (s), fru Sundberg (m), herr Berndtson i Linköping (vpk), fru Söder (c), herrar Karlsson i Mariefred (c) och Strindberg (m).